

ئاسۇ بىيارەبى
2005-1-15

قەلەم و خەلات

نۇوسمەر، كەسيكى زىنگە كە ووردىيىنە شەونخۇنى دەكتىشى بۆ پاراو ِ راڭرتى زمانى نەتەوەكەى. نۇوسمەرى راستىققۇچى لەو پىشىمەركەيە كەمترىنە نەگەر زۇرتر نەبىن، كە ژيانى تەرخان دەكتات بۆ سەرخىستن و نازادى گەلەكەى. زمان بنەمايەكى گەنگى بۇونى نەتمەۋەيە، نۇوسمەريش بەشىكى گەنگى نەھەرکەى گەرتۇتە ئەستق.

من شانازى بە ھەموو نۇوسمەرىك دەكمەم كە قەلەمەكەى لە پىناوى گەلەكەيدا تەرخان كردۇدە، كە خەلاتىكىش و مەردەگەرىت، شاد دەبم. من كارم بە پارتىيەكەنە كوردىستانى باشور نىيە كە چۈن نۇوسمەركەنە كەنەنەنەنگىنەن.

ئەوهى كە من بەگەنگى دەبىنەم لەم خەلاتكەندا، نەك تەنها خودى نۇوسمەر خەلات كراوهەكانە، ئەوهى كە لە مېزۇوۇي كوردىستاندا يەكەم جارە كە پۇلە نۇوسمەرىك لە سەر نۇوسييەكەنەنەن خەلات دەكرين و ېزىيان لىدەگەرىت، ئەمە خۆى لەخۇيدا سەرەتاي نەرىتىكى نوييە لە پىشاندانى سەنگى نۇوسمەر لە باشورى كوردىستاندا و نرخاندى بەرھەممەكانى.

ېزىكىرنى دەزگاى ناراس لە ھەولىر لەو كۆمەلە نۇوسمەر و خەلاتكەنەن، نەك كارىكى پىرۇزە، بەللىكە هاندانىكە بۆ نۇوسمەرانى تر، كارىكە كە پىنگەي پرۇسەرى رۇشنىپىرى لە كوردىستاندا بەھېزىتەدەكتات. كارىكە كە كۆئەكەى نازادى بېرۇرا، لە كوردىستانى باشوردا جىنگىرەت دەكتات، كارىكە كە نەمامى بېرۇراي جىاواز ناو دەدات و نۇوسمەرانى تر بە وېرىنەكى زيازىرە بىنۇوسن. ھەورەها ئەمە يادكەردنەوهى كە دۆستانى گەلەكەمانە لە نەتەوەكانى دراوشىمان، كە نۇوسمەرانى ئەوانىش بېراوايان بە رەوايى بىزۇتنەوهى مىللەتكەمان ھەمە و قەلەمەكەنەن بۆ خستوينەتە كار.

ھېۋادارم لە داھاتوشدا بېتىه نەرىتىك و نۇوسمەرانى دېش ھاواكاري بىكىن و بە چاۋىكى ېزىزەوە تەماشى بەرھەممەكانىيان بىكىن، چونكە نۇوسمەرانى كورد ھېچىان لە نۇوسمەرانى ولاتانى دىكە كەمترىنەيە. خەلاتكەنەن ئەو پۇلە نۇوسمەر لە لايەن دەزگاى ناراسەمە، پاداشت دانەوهى كارى بىن و چانيانە، كە چەندەھا سالە پېنۇسەكانىيان كردوەتە و وزەي بەرھەممە بەرھەممە زەنگىتىرىت، زۇرچار بەھۆى ئەدەبى شۇرۇشىگىر لە كوردىستانى باشوردا. ئەمە سەرەتايەكە بۆ رېزلىنىانى نەوانەي كە نۇوسييەنەن كردوەتە پېشەمى ژيانيان و سەنگەرى شىكۈدارى مانەوهى نەتەوەكەيەن ھەلبىزاردۇ.

من زۇر لام ئاسايىيە كە ھەموو مەرقۇقىك سەر بە ئايى يولۇزىيەك بىت، سروشتىيە ئەگەر نۇوسمەرىك بەرھەممەكەى رەنگدانەوەي بېرۇباوەرى بىت. بە داخەوە لە جەھانى سېيەمەدا، لە سەر بىنچىنەكى زانسىتى تائىستا نەتوانراوا بەرھەممە نۇوسمەران ھەل بىسەنگىتىرىت، زۇرچار بەھۆى ئەو ھۆكارەوە بەرھەممە نۇوسمەرىك سوك كراوه و خراوەتە لاوه.

رۇمىتى(دايىك)ى ماكسىم گۇرکىيە، بەمەكىك لە و رۇمانانە دەزمىردرىت كە ېنگەي بۆ شۇرسى ئۆكتۈپەر خوش كرد، بەمەكىك لە بەرھەممە شاكارەكانى نەدەبى بەرھەلسىتى لە روسىيادا ناسراوا. كەنەنەنەن بەخويىن و بە گىان قوربانىان بۆ سەرخىستى شۇرسى پېرۇلىتاريا دا، ماكسىم گۇرکىش قەلەمە كە خۆى كردىبووه بەرھەمەكى فراونى داكۇكى لە چەموسادەكان.

بەلۇن! هەر نووسەرە روحى دەكاتە ھۆنراوه و سرودى سەركەوتىن بۇ نىشتىمانەكەي، مەگەر داگىرکەرانى كوردىستان كەم لە سرودى ئەپەقىب دەتىسىن؟ هەر نووسەرە قەلەمەكەي دەكاتە ھەۋىنى شۇرىش و ېستەكانى لە مەتەرىزى شەپىدا وورە بە جەنگاوار دەدات.

ئەوانەي دەزگای ناراس، بە دەزگايەكى سىخور دەزان، نەك پىيان ناخوشە كورد خاوهنى خۇي ھەبىن، بەلکو بۆشىيان بىكى، دەبنوھ ئاگەر سورەي بەر لەشكىر و قەلەمە كولەكانىان دەكەنە شەشيرى ئەنفال. ھەندى لەو قەلەمە نەخۆشانە، چاويان بەرايى نايىت كە كەسانىيىكى راستىڭو و شۇرشىگەر خەلات و درېگەن. نەو قەلەمانەي كە ماۋەيەكى زۇر پالريان لە مىللەتكەيان دەگرت، كەسانىكەن نەگەر دوايرۇزىش بەعس دەسەلات پەيدا بىكەتمەو، دەبنوھ ھەمان كورد فرۇشەكانى جاران. ئەوانە چونكە نەتەمەكەي خۇيان لازىمە، زمانەكەي خۇشىيان دىرى گەلەكە خۇيان بەكاردەھىتنەن خۇيان بەشىكى داگىرکەران دەزان.

لىزەدا جىي خۆيەتى نامازە بە سايىتى كوردىستاننىتىش بىكەم كە ئەركىنەكى پېرۇزى گىرته ئەستقى لە ھاندانى نەو كەسانە كە قەلەمە كانىيان بۇ گەلەكەيان، خستەكار. كوردىستاننىت يەكتىكە لەو سايىتائە، كە لە سەرتايى دروست بۇونىيەوە، بىن وچان لە پىتىناوى بەرزاگىرنى وشەي كوردى و چەسپاندىنى گىانى ئازادى نووسىن كارى كردو، گەورەترين گۆرەپانى نووسىنى بۇ ھەممۇ نووسەران و خەلکانى كوردىپەرور لە سەر تۈرى نىنەرنىت دامەززاندۇوە.

ديسان ھەزار بارە دەيلەيمەو، ھەركىز شەرم نىيە نەگەر پىاۋ نەندامى يەكىن لەم پارتىيانە بىت، يىنك، پىك، حشك، پاسقۇك، حسىك، يەكىرىتوو و ھەرپارتىيىكى ترى كوردىستان كە دىرى داگىرکەربىت، شەرم نەۋەيە كە پىاۋ سىخور و بەعسى بۇوبىت و لە سەر خۇينى گەلەكە مشەخۇر بۇوبىت.

سەرلەنۈچ پېخۇشحالى خۆم دەردەبىرم و لە دىلمۇھ پېرۇزبایيان پىددەلىم، ھىوادام وينەيان زۇربىت.